

تاریخ تحلیلی آداب سلوک

از قرن اول تا قرن هفتم هجری قمری

نگارنده

دکتر صونیا زارع بازقلعه

انتشارات حق شناس
HAGHSHE NASS
PUBLICATION

۱۳۹۳

سرشناسه	زارع باز قلمه، صونیا، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	تاریخ تحلیلی آداب سلوک از قرن اول تا پایان قرن هفتم هجری قمری / نگارنده صونیا زارع باز قلمه
مشخصات نشر	رشت: حق شناس، ۱۳۹۲
موضوع	۲۴۴ص: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۲۲۸-۹۸-۴
وضعیت فهرست نویسی	
یادداشت	
موضوع	آداب سلوک
موضوع	آداب سلوک
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ ز ۳/۲۸۳
رده بندی دیویی	۲۹۷/۸۴
شماره کتابشناسی ملی	۳۳۴۶۷۱۹

نام کتاب	تاریخ تحلیلی آداب و سلوک
تالیف	دکتر صونیا زارع باز قلمه
ناشر	نشر حق شناس
چاپ	۱۳۹۳
چاپخانه و صحافی	طرفه
قیمت	۱۰۰۰۰۰ ریال
شمارگان	۵۰۰
شابک	ISBN 978-600-5228-98-4 ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۲۸-۹۸-۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مرکز نشر و پخش: رشت - سبزه میدان - نبش بیستون - مرکز تجاری سبز

تلفن: ۲۲۴۴۴۱۴ نمابر: ۲۲۴۶۷۶۹ همراه: ۰۹۱۱۶۳۴۷۸۲۰

E-mail: Haghshenass_publication@yahoo.com
 www.Haghshenass.com

سپاسگزاری :

حمد و سپاس خداوند علیم را که توفیق
کسب علم را شامل بنده حقیرش نمود و
پس از آن بر خود فرض می‌دانم از زحمات
استاد گرانقدر جناب آقای دکتر محمدجواد
شمس که با راهنمایی‌های خود بنده را
در این منت خویش نمود و هم چنین از
شاورر یکیمانه جناب آقای دکتر ابوالفضل
محمدی و کمک‌های همسر من جناب آقای
مهندس ر.ا. اناری در گردآوری و تدوین
این کتاب تشکر می‌نمایم. سپاسگزاری نموده و
آرزوی سعادت و برتری از خداوند منان
برای این بزرگواران مسئلت می‌نمایم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار	۷
فصل ۱- کلیات	
مقدمه	۹
تاریخچه و ریشه ها	۱۱
تعاریف و مضامین ادب	۱۱
انواع ادب	۱۱
ادب در قرآن و روایات	۲۷
سلوک و آداب سالکان	۳۱
فصل ۲- سرمنشاء آداب سلوک	
ریشه های آداب سلوک	۴۵
ریشه آداب سلوک در قرآن	۵۶
ریشه آداب سلوک در سیره معصومین	۶۴
فصل ۳- ضرورت و اهمیت آداب سلوک	
ضرورت و اهمیت آداب سلوک در قرآن	۶۹
ضرورت و اهمیت آداب در سیره معصومین	۹۲
ضرورت و اهمیت آداب از منظر مشایخ عرفان و تصوف	۹۶
فصل ۴- مهم ترین آداب سلوک و سیر تحول آن	
نقش آداب در سیر و سلوک	۱۰۵
آداب سالک با خداوند	۱۱۴
ذکر	۱۲۵
نگه داشتن اعضای بدن از گناه و بی تقوایی	۱۳۳

۶ ♦ تاریخ تحلیلی آداب سلوک

نگه داشتن زبان و خاموشی	۱۳۴
آداب غذا خوردن و گرسنگی	۱۳۸
سماع	۱۶۲
آداب سالک با ما سوی الله	۱۷۱
آداب سالک با حضرت رسالت	۱۷۱
آداب سالک با خودش	۱۷۴
خواب	۱۹۱
آداب زندگی با حیوانات	۲۱۳
نتیجه‌گیری	۲۲۸
فهرست منابع	۲۳۳
چکیده انگلیسی	۲۴۴

پیش گفتار

آداب سلوک اعمال و رسومی است که سالک باید در طی سلوک انجام دهد و این آداب شامل همه امور زندگی سالک می‌باشد که رعایت آن از طرف سالک ضروری است. رعایت این آداب سبب حفظ حریم انسانی شده و از تجاوز او از مرتبه عبودیت جلوگیری می‌نماید. صوفیان در قرآن کریم آیه « **و الحافظون لحدود الله** » و حدیث **« روی ادبنی ربی فاحسن تأدیبی »** را که مربوط به تجمیع همه خُلق‌های نیک بود و تهذیب ظاهر و باطن سالک ادر تمام معاملات اعم از آن که با حق باشد یا با خلق و یا خود را در هدایت انسان سالک به رعایت آداب می‌دانند. شکی نیست که مطالعه آیات مذکور، سنت و سیره پیامبر عظیم الشان اسلام (ص) و معصومین (ع) و اقوال و گفتار بزرگان عرفان و تصوف مؤید این مطلب است که سرمنشاء آداب سلوک عرفان اسلامی، ایمان اسلامی است. بر اساس آیات شریفه قرآن کریم رعایت آداب سلوک ابتدا به رسولان الهی راجع شده است و شرط ترقی و کمال آن بزرگواران مطرح شده است. این تاکید قرآن بر ضرورت رعایت این آداب در طی مراحل سلوک عرفانی است. مهم‌ترین این آداب که تأثیرات بسیاری در دریافت‌های معنوی و ارتقاء انسان به سوی عبودیت دارد در دو بخش آداب مع الله و آداب ما سوی الله قابل بررسی است. در این کتاب تلاش بر این است که سیر تاریخی آداب سلوک از صدر اسلام تا پایان قرن هفتم پرداخته شود.

و من الله التوفیق علی السکّان

صونیا زارع بارطعه